

ДЕЙВИД НИКЪЛС

НИЕ

ЕРА

Us

Copyright © 2014 by David Nichols

All rights reserved

© Емилия Карастойчева, превод от английски

© Анелия Калева, худ. оформление на корицата

© Издателство ЕРА, София, 2014

ISBN 978-954-389-317-1

**Книгите на „Ера“ търсете на:
www.erabooks.net**

Нисе

ДЕЙВИД НИКЪЛС

На татко – Алън Фред Никълс

Само ти ме научи, че имам сърце – единствена ти освети дълбините и висините на душата ми. Само ти ме разкри на мен самия. Без теб нямаше да познавам себе си, а своята сянка. Щях да я наблюдавам как мъждука по стената и да бъркам фантазиите ѝ с истински действия...

Разбираш ли сега, скъпа, какво направи за мен? И не е ли страшна мисълта, че няколко дребни обстоятелства без малко не ни попречиха да се срещнем?

**Натаниъл Хоторн, писмо до София Пийбоди,
4 октомври 1840**

Той намира стотици спомени – някои ярки като фотографии и безсмислени, заснети от съзнанието по негов неведом каприз, а други – просто факти, неща, които знае, че са верни, ала за тях няма снимка.

Джон Ъпдайк, „Заека богат“

Първа книга

Голямото пътуване

Първа част

Англия

Сладкият навик да живее с него бе щрихирал бръчици около устните ѝ, които изглеждаха като кавички – сякаш всичко казано е казано преди.

Лори Мур, „Агнес от Айова“

Крадците

Миналото лято, няколко месеца преди синът ни да замине за колежа, съпругата ми ме събуди посред нощ.

Отначало помислих, че ме раздрусва по рамото, защото е чула крадци. Откакто се преместихме в провинцията, тя свикна да се събужда при всяко проскърцване, простенване или шумолене. Опитвах се да я успокоя. Радиаторите са, казвах ѝ.

Дъските се слягат. Лисици са. Да, лисиците крадат лаптопа, отвърщаше тя, лисиците прибират ключовете за колата. И ние лежахме будни и се ослушвахме. До леглото ни имаше паник бутон, но ми се струваше немислимо да го натисна, да не би алармата да обезпокои някого – крадеца, да речем.

Не съм смелчага и нямам внушителна физика, но през онази нощ погледнах колко е часът – малко след четири – въздъхнах, прозях се и слязох долу. Прескочих безполезното ни куче, обиколих стаите, проверих прозорците и вратите и се върнах горе.

– Всичко е наред – докладвах. – Сигурно е въздухът във водопровода.

– Какви ги приказваш? – Кони седна в леглото.

– Всичко е наред. Няма следа от крадци.

– Не съм споменала никакви крадци. Казах, че смятам брака ни за изчерпан. Дъглас, мисля, че искам да те напусна.

Приседнах на ръба на леглото.

– Е, поне не са крадци – отбелязах, но и двамата не се усмигнахме и не заспахме през онази нощ.

Дъглас Тилъти Петерсен

Синът ни Алби щеше да напусне семейния дом през октомври, а скоро след него съпругата ми щеше да се изнесе. Събитията изглеждаха толкова неразривно свързани, че си мислех как, ако Алби не бе издържал изпитите и се бе наложило да се явява повторно, щяхме да имаме още една хубава година семеен живот.

Преди да заговоря за това обаче и за всичко друго, случило се през въпросното лято, ще ви разкажа малко за себе си и ще нарисувам нещо като портрет с думи. Няма да отнеме дълго. Казвам се Дъглас Петерсен и съм на петдесет и четири. Забелязахте ли любопитното „е“ в Петерсен? Обяснявах ми, че е скандинавско наследство от величав прапрадядо, макар че нито съм стъпвал в Скандинавия, нито знам интересни истории за нея. Обикновено скандинавците са светлокоси, красиви, сърдечни и непринудени, а аз не съм нито едното. Аз

съм англичанин. Родителите ми – и двамата вече покойници – ме отгледаха в Ипсуич. Татко беше лекар, а мама – учителка по биология. Името ми – Дъглас, се дължи на носталгичното ѝ увлечение по Дъглас Феърбанкс, холивудския идол, та тук се крие още едно недоразумение. През годините са правили опити да ме наричат Дъг, Дъги или Дуги. Сестра ми Карън – самообявила се еднолична притежателка на Петерсеновата „възвисеност“ – ме нарича Ди, Големия Ди, Дистър или Професор Ди. Последното щяло да е затворническото ми прозвище. Нито едно обаче не ми прилегна и си останах Дъглас. Второто ми име – избрано наслуки – е Тимъти. То обаче не подхожда добре кажи-речи на никого. Дъглас Тимъти Петерсен. По образование съм биохимик.

Всъщност, когато се запознахме и се чувствахме принудени да обсъждаме пространно лицата и характерите си, какво обичаме у другия и прочее шаблони, съпругата ми каза веднъж, че имам „съвършено сносно лице“. После, забелязала разочарованието ми, добави бързо, че имам „наистина топли очи“, каквото и да значи това. Вярно е, имам съвършено сносно лице, очи, които вероятно са „топли“, но също и от кафяви, по-кафяви, съразмерен нос и усмивка, неподходяща за сним-ки. Какво да добавя? На едно вечерно парти изникна темата „кой би изиграл ролята във филм за живота ти“? Сравненията с различни актьори и телевизионни знаменитости предизвикаха много смях и забава. Оприличиха Кони, съпругата ми, на незнайна европейска актриса и тя възрази:

– Твърде чаровна е и красива...

И прочее, и прочее. Личеше си обаче, че е поласкана. Играта продължи, но когато дойде моят ред, настъпи мълчание. Гостите заотпиха от чашите с вино и запотупваха с показалци брадичките си. Всички доловиха ясно фоновата музика. Явно не приличах на нито един известен типаж в световната история – тоест бях или уникален, или точно обратното.

– Кой иска сирене? – попита домакинът и подехме бързо темата за достойнствата на Корсика, сравнена със Сардиния, или нещо подобно.

Както и да е. На петдесет и четири съм – казах ли го вече? – и имам един син, Алби, по прякор Жълтъка. Обичам го до дъното на душата си, но той понякога ме гледа с неподправено и концентрирано презрение, изпълвайки ме с неизразима тъга и разкаяние.

С две думи, семейството ни е малко, направо оскъдно, и според мен от време на време на всички ни се прииска да се намери още някой, та да поеме част от ударите. С Кони имахме и дъщеря, Джейн, но тя почина скоро след раждането.

Параболата

По традиция се смята, че до определено време мъжете се разхубавяват с възрастта. Ако е така, значи аз започвам да се спускам по въпросната парабола. „Хидратирай се!“, повтаряше ми Кони от самото начало, но аз се инатях, все едно ми предлагат да се татуирам, и в резултат сега кожата ми е като на Джаба. От няколко години изглеждам нелепо в тениска, ала се опитвам да поддържам форма в името на доброто здраве. Храня се умерено, за да избегна участието на татко, който почина от сърдечен удар неуместно рано. Сърцето му „направо е експлодирало“, каза лекарят и съответно аз тичам спорадично и неловко, несигурен къде да дяна ръцете си. Зад гърба ли да ги скръстя? Навремето ми доставяше удоволствие да играя бадминтон с Кони, макар че тя често се кикотеше и подмяташе шегички, защото намираще играта за „малко глуповата“. Разпространен предразсъдък. На бадминтона му липсват шикът на скуоша и романтиката на тениса, обаче си остава най-популярният спорт с ракети в света, а най-добрите състезатели са първокласни атлети с убийствени инстинкти.

– Перото може да лети със скорост 220 мили в час – обяснявах на Кони, която стоеше приведена пред мрежата. – Спри! Да се кискаш!

– Но то има пера! – казваше тя. – Неловко ми е да удрям пернат предмет. Все едно се опитвам да убия врабец.

И пак се засмиваше.

Какво друго? За петдесетия ми рожден ден Кони ми подари красив спортен велосипед. Понякога го подкарвам по зелените алеи, наслаждавам се на природната симфония и си

представям какво ще сполети тялото ми при сблъсък с тежкотоварен камион. За петдесет и първия ми рожден ден Кони ми подари екипировка за кросове, за петдесет и втория – три-мер за космите в ушите и носа. Въпросният предмет в еднаква степен ме ужасява и очарова, вибрирайки дълбоко в черепа ми като косачка за трева. Подтекстът на подаръците е: „Не се примирявай, старай се да не остаряваш, нищо не идва наготово“.

Въпреки това спор няма – вече съм на средна възраст. Обувам си чорапите седнал, но-щем посещавам тоалетната и развивам изнервяща чувствителност към простатната си жлеза – усещам я като орех, вклинен между бутоните ми. Винаги съм вярвал, че остаряването е бавен и постепенен процес като топене на ледник. Сега разбирам, че е скоротечно като сняг, рухващ от покрива.

Петдесет и две годишната ми съпруга обаче ми се струва привлекателна както в деня, когато я срещнах. Кажа ли го, ще ми отвърне: „Дъглас, що за изтъркана реплика! Никой не предпочита бръчки, никой не предпочита побеляла коса“. На което бих отговорил: „Но това не е изненада. Откакто се запознахме, чакам да те видя как остаряваш. Защо да се трево-жа? Обичам самото лице, а не лицето на двайсет и осем, на трийсет и четири или на чети-ресет и три. Обичам лицето“.

Сигурно би ѝ харесало да го чуе, ала така и не успях да го изрека гласно. Винаги съм предполагал, че ще дойде подходящият момент, а сега, докато седя на ръба на леглото в четири призори и не се ослушвам за крадци, се оказва, че май съм закъснял.

– Откога...?

– От известно време.

– Кога ще...?

– Не знам. Не веднага. След като Алби замине. В края на лятото. През есента? През нова-та година?

И накрая:

– Ще ми обясниш ли защо?

Преди К. и след К.

За да имат смисъл въпросът и отговорът, необходим е известен контекст. Инстинктивно чувствам, че животът ми може да се раздели на две отчетливи части – преди Кони и след Кони. Преди да разкажа подробно какво се случи през онова лято, полезно е да опиша как се запознахме. Това е любовна история все пак. Несъмнено страстта има място в нея.

Другата дума със „с“

„Самотен“ е обезпокоителна дума и не бива да се подхвърля небрежно. Внушава неудоб-ство у хората, понеже влече след себе си още по-тежки прилагателни като „тъжен“ и „стра-нен“. Винаги съм предизвиквал симпатия, мисля, и уважение, но да имаш малцина врагове не е същото като да имаш много приятели, а няма съмнение, че по онова време аз бях, ако не самотен, то поне по-изолиран, отколкото се надявах.

За повечето хора двайсетте години бележат кулминацията на общителността, защото то-гава се впускат в реалния свят, намират професия, водят активен и вълнуващ социален жи-вот, влюбват се, злоупотребяват със секс и наркотици. Усещах какво става около мен. Знаех за нощните клубове, кога се откриват галерии, кога има концерти и демонстрации. Виждах махмурлии, колеги, облечени в едни и същи дрехи няколко поредни дни, целувки в метро-то и сълзи в лавката, но ги наблюдавах като през бронирано стъкло. Сещам се особено за края на осемдесетте, които въпреки броженията изглеждаха доста вълнуващо време. Рух-ваха стени, буквално и преносно, политическите лица се сменяха. Колебая се да го нарека революция или да го опиша като зазоряване – в Европа и в Близкия изток се водеха войни, разразяваха се метежи и икономически кризи – ала поне имаше усещане за непредсказу-емост, за промяна. Помня колко често четях за Второто лято на любовта в цветните вест-

никарски приложения. Прекалено млад през първото, през второто завършвах доктората си за нуклеиново-белтъчната трансляция. „Единствената киселина¹ тук – обичах да казвам в лабораторията – е дезоксирибонуклеиновата“ – шега, която така и не пожъна оваците, които заслужаваше.

Все пак в края на десетилетието несъмнено започнаха да се случват доста неща, ала другаде и на други хора. Аз, от своя страна, се питах дали и в моя живот ще настъпи промяна и как да я осъществя.

Дрозофила меланогастер

Берлинската стена още бе непокътната, когато се преместих в Балъм. В навечерието на трийсетте бях доктор по биохимия и живеех в малък полуобзаведен апартамент с непосилна потака на Хай Роуд, погълнат от работа и кредити. През работните дни и през повечето почивни изучавах обикновената плодова мушица дрозофила меланогастер за доцентурата си, посветена на мутагенните фактори. Бяха вълнуващи времена в експериментите с дрозофила. Усъвършенствахме инструментите за разчитане и манипулиране на геномите на организмите и професионално, ако ли не в личен план, този период бе Златната ми епоха. Сега рядко виждам плодова мушица извън фруктиерата.

Работя в частния сектор – „злата корпорация“, както я нарича синът ми. Директор съм на отдел „Изследвания и развитие“ – грандиозна титла, която означава, че вече не изживявам свободата и вълнението на фундаменталната наука. Постът ми е организационен, стратегически и тям подобни думи. Финансираме университетски учени, за да се възползваме от академичната експертиза, иновативност и ентузиазъм, но в наши дни всичко трябва да е „преводимо“ – да има практическо приложение. Харесвам работата си, добър съм в нея и продължавам да посещавам лаборатории, само дето сега координирам и ръководя помлади хора, занимаващи се с това, което правех преди. Не съм корпоративно чудовище. Справям се подобаващо и професията ми носи успехи и сигурност. Ала не ме вълнува както преди.

Защото наистина бе вълнуващо да работя часове наред с малцина всеотдайни, безпристрастни колеги. Тогава науката ме въодушевяваше, струваше ми се вдъхновяваща и жизнено необходима. След двайсет години експериментите с плодови мушици допринесоха за рой медицински иновации, надхвърлящи представите ни. По онова време обаче ни движеше любознателността, усещането за полуигра. Забавлявахме се страхотно и не е преувеличено да кажа, че обичах работата си. Не че нямаше достатъчно досадни занимания. Компютрите бяха своенравни и недосягани – горе-долу като инатливи калкулатори – и значително по-немощни от телефона в джоба ми сега, та вписването и обработването на данни бе изтощително и трудоемко. И макар плодовата мушица да има много предимства като експериментален организъм – плодовитост, кратък размножителен период, отличителна морфология – тя не притежава забележителна индивидуалност. В лабораторията отглеждахме една като домашен любимец – в специален аквариум с миниатюрно килимче и кукленски мебели. Подменяхме я с друга в края на жизнения ѝ цикъл. Сложничко е да определиш пола на плодова мушица, ала ние я/го наричахме Брус. Приемете го като архетипен пример за биохимически хумор.

Дребните развлечения бяха необходими, понеже да анестезираш популация дрозофили и после да ги изследваш една по една с фина четчица и микроскоп, търсейки едва забележими промени в очната пигментация или формата на крилата, е, меко казано, отегчително. Все едно сглобяваш огромен пъзел. Като начало решаваш, че ще е забавно, включваш радиото и си сваряваш чай. После откриваш, че частите са твърде много като звездите в небето.

В резултат бях прекалено уморен да отида на партито на сестра ми в петък. И не само изморен – колебаех се по ред основателни причини.

Сватовницата

1 Закачка с ЛСД – диетиламид на лизергиновата киселина. – Б. пр.

Колебаех се заради кулинарните умения на сестра ми, които се изчерпваха с цилиндрични макарони и евтино сирене, прегоряло до черно по краищата – гарнирани или с консервирана риба тон, или с мазна кайма, дебнеща под разтопената коричка. Колебаех се, защото партитата – и особено вечерните партита – винаги ми изглеждаха като безмилостна гладиятурска битка. Най-остроумните, преуспелите и привлекателните се окичват с лаврови гирлянди, а трупове на сразените се валят окървавени по пода. Напрежението да изтъкнеш най-доброто у себе си при такива обстоятелства ме парализираше – парализира ме и до ден днешен – но сестра ми упорито ме изкарваше на арената отново и отново.

– Няма начин да си стоиш вкъщи до края на живота, Ди.

– Не си стоя вкъщи, почти не се...

– Гниеш сам-самичък в мизерната си дупка.

– Не е... Щастлив съм и самотен, Карън.

– Не си щастлив! Не си! Невъзможно е да си щастлив, Ди! Не си щастлив! Не си!

Вярно е, че не преливах от радост преди онази февруарска нощ, нямаше особени поводи за фойерверки или подскоци във въздуха. Харесвах колегите си и те ме харесваха, ала най-често се сбoguвах с охранителя Стив в събота следобед и после не проговарях, докато устните ми се не се разделяха със звучно изплюкване в понеделник сутрин, когато го поздравявах.

– Как прекара уикенда, Дъглас? – питаше ме той.

– О, спокойно, Стив, много спокойно.

Все пак работата ми доставяше удоволствие и ме удовлетворяваше. Веднъж месечно ходех на бар, в петък вечер пийвахме по халба бира с колегите и ако подозирах, че нещо ми липсва – е, нима всеки не усеща някаква липса?

Не и сестра ми. На двайсет и пет Карън се сприятеляваше с когото ѝ падне и се движеше в „артистични среди“, както се изразяваха родителите ми – неосъществени актьори, драматурзи и поети, музиканти, танцьори, ефектни младежи, преследващи непрактична кариера, осъмващи до зори, а по-късно през работния ден беседващи над дълги и емоционални чаши чай. Според моята сестра животът бе една дълга групова прегръдка и по някакъв смътен начин тя явно се забавляваше да ме излага на показ пред по-младите си приятели. Обичаше да повтаря как съм прескочил младостта и съм цопнал право в средната възраст и как в майчината утроба съм бил на четиресет и три. Имаше право, предполагам, че така и не хванах цаката на младостта. В такъв случай обаче защо упорстваше толкова да ме кани на партита?

– Защото ще има момичета...

– Момичета? Момичета... мда, чувал съм какво представляват.

– Особено едно момиче...

– Познавам момичета, Карън. Срещам се и разговарям с момичета.

– Не са като нея. Повярвай ми.

Въздъгнах. По незнайна причина, да ми намери приятелка се бе превърнало в мания на Карън и тя преследваше целта си с подмолна смесица от благоволение и принуда.

– Искаш ли винаги да си сам? А? Искаш ли?

– Не възнамерявам винаги да съм сам.

– А къде ще си намериш някоя, Ди? В гардероба? Под дивана? Или ще си я отгледаш в лабораторията?

– Наистина не искам да споря повече.

– Казвам го, защото те обичам. – Любовта служеше на Карън като алиби за всяка вбесяваща постъпка. – Запазвам ти място на масата. Не дойдеш ли, смятай вечерта за провалена! И прекъсна връзката.

Макарони с риба тон

И така, същата вечер в тесния апартамент в Тутинг ме издърпаха за раменете в тясната кухня, където шестнайсет гости седяха натясно около разклатена дървена маса, в чийто

център димеше като метеорит прословутата паста на фурна на сестра ми и миришеше на печена котешка храна.

– Внимание, всички! Това е прекрасният ми брат Дъглас. Бъдете мили с него, срамежлив е.

Любимото занимание на сестра ми бе да посочи свенлив човек и да изкрещи: СРАМЕЖЛИВ! Здравсти, привет, Дъглас, казаха съперниците ми и аз се сместих върху миниатюрен съгваем стол между красив космат мъж в черен клин и раиран потник и изключително привлекателна жена.

– Казвам се Кони – представи се тя.

– Приятно ми е да се запознаем, Кони – отговорих, остроумен като скалпел, и ето как се запознах със съпругата си.

Известно време поседяхме мълчаливо. Размислих дали да не я помоля да ми подаде пастата, но пък тогава бях длъжен да я изям, така че...

– Какво работиш, Кони? – попитах.

– Добър въпрос – каза тя, макар да не беше добър. – Художник съм, предполагам. Това учих поне, но винаги звучи малко претенциозно...

– Нищо подобно – възразих и си рекох: „Леле, художничка“. Ако беше казала „клетъчен биолог“ нямаше кой да ме спре, но рядко срещам такива хора и определено не в дома на сестра ми. Художничка. Не съм противник на изкуството, в никакъв случай, напротив ми е, че не знам нищо за него.

– С водни или с маслени бои рисуваш?

– Малко по-сложно е – засмя се тя.

– Хей! И аз съм от творческите среди! – обади се красивият мъж вляво от мен, проправяйки си път с рамо. – Цирков артист съм! Акробат!

След това не говорих много. Джейк, рунтавелкото в потник и клин, обичаше и работата си, и себе си, пък и как изобщо бих могъл да се съревновавам с мъж, който си изкарва прехраната, борейки се с гравитацията? Седях мълчаливо и ги наблюдавах крадешком. Установих следното:

Седем неща за нея

1) Имаше много красива коса. Добре подстригана, чиста, лъскава, почти неестествено черна, с връхчета, вчесани косо пред ушите ѝ (върхове – така ли се казва?), за да обграждат прелестното ѝ лице. Да описвам прически не ми е стихията, липсва ми терминология, но имаше нещо а ла филмова звезда от петдесетте в нея – майка ми би го нарекла „фризура“, но същевременно изглеждаше модерна и шик. „Модерна и шик“ – чуйте ме само! Както и да е, усетих шампоана и парфюма ѝ, докато сядах – не защото ѝ душех врата като борсук, не съм чак толкова недодялан, а понеже масата беше много малка.

2) Кони слушаше. За сестра ми и приятелите ѝ „разговор“ означаваше да се редуват да говорят. Кони обаче слушаше внимателно цирковия акробат. Подпираше буза с длан, а кутрето ѝ почиваше в ъгълчето на устата. Изражението ѝ изглеждаше съсредоточено, ала не съвсем безкритично или сериозно, та бе невъзможно да преценя дали нещо ѝ се струва интересно или абсурдно – поведение, което тя запази през целия ни брак.

3) Смятах я за прекрасна, но тя не беше най-привлекателната жена на масата. Прието е, знам, първите срещи с възлюбените да се описват като излъчващи неповторимо сияние: „лицето ѝ озаряваше стаята“, да речем, „не можех да отлепя очи от нея“ и тем подобни. Всъщност аз можех и наистина отлепах очи и съм сигурен, че – поне в традиционния смисъл – тя се нареждаше на трето място по красота в стаята. Сестра ми с прословутия си „извисен“ характер обичаше да се обгражда с изключително красиви, „готини“ хора, но красотата и добротата рядко вървят заедно и фактът, че тези хора често се оказваха отвратителни, жестоки, претенциозни или празноглави идиоти, за сестра ми бе скромна цена, изкупваща външния им блясък. И така, през онази вечер край масата имаше много красиви хора, ала аз бях доволен да седя до Кони, макар че от пръв поглед не я забелязах да свети, грее, сияе и

така нататък.

4) Имаше изключително приятен глас – нисък, суховат, малко дрезгав, със забележим лондонски акцент. Изгуби го през годините, ала тогава доловимо поглъщаше съгласните. Обикновено това подсказва потеклото, но не и в обкръжението на сестра ми. Един от кокни приятелите ѝ говореше, сякаш продава миди на сергия, въпреки че баща му беше епископ на Бат и Уелс. Кони задаваше искрени, интелигентни въпроси, обагрени обаче с подмолна ирония и шеговитост. „И в живота ли клоуните са смешни както на сцената?“ – нещо такова. Гласът ѝ притежаваше инстинктивната мелодика на комик и тя имаше дарба да е забавна, без да се усмихва, за която винаги съм ѝ завиждал. В редките случаи, когато се осмелявам да разкажа виц на всеослушание, аз гримаснича като стреснато шимпанзе. Кони обаче е каменна маска. „Е – попита тя тогава с безизразно лице – докато летиш във въздуха към партньора си, изкушавал ли си се някога в последния, в най-последния момент да направиш ей-така...“. Тя опря палец до носа си, размаха останалите си пръсти и на мен това ми се стори страхотно.

5) Пиеше много. Допълваше чашата си, преди да я изпразни, сякаш се притеснява виното да не свърши. Питието не оказваше видим ефект, ако не броим известно задълбочаване в разговора, сякаш темата изисква особено внимание. Кони пиеше лекомислено и леко напепено, все едно участва в състезание по надпиване. Изглеждаше забавна.

6) Беше изключително стилна. Не скъпо или показно облечена, но у нея имаше нещо просто както трябва. Модата на деня поставяше акцент върху „провисналото“ и създаваше впечатление, че гостите край масата са хлапаци, навлекли тениските на родителите си. Кони обаче изглеждаше спретнат и стилна в стари дрехи (после се научих да ги наричам „винтидж“), прекроени по нейна мярка и прилепнали. Подчертаваха – съжалявам, извинете ме, но наистина няма начин да го кажа заобиколно – извивките ѝ. Беше находчива, оригинална, на крачка пред тълпата и същевременно старомодна като героиня от черно-бял филм. За разлика от нея, хвърляйки поглед назад, аз целенасочено създавах впечатление, че не искам да правя впечатление. Гардеробът ми по онова време варираше от бежово до сиво, всички цветове на лишейния свят, и съм почти сигурен, че носех най-обикновени памучни панталони. Както и да е, камуфлажът работеше, понеже...

7) Жената вдясно не проявяваше абсолютно никакъв интерес към мен.

Храбрецът на трамплина

И защо да проявява? Акробатът Джейк се взираше в лицето на смъртта, докато вечер аз най-често се взирах в лицето на телевизора. На всичкото отгоре циркът му не бе какъв да е, а пънк – част от новата циркова вълна, характеризираща се с дрънкане на вериги и биещи до полуда огнени барабани. Сега циркът беше секси; вместо танцуващи слонове имаше голи гимнастички, свръхнасилие и както обясни Джейк, „нещо като анархистична, постапокалиптична естетика а ла Лудия Макс“.

– Клоуните не бутат ли вече колички с падащи колела? – поинтересува се Кони с безизразно лице.

– Не, мамка му! Количките експлодират! Следващата седмица играем в Клафъм, ще ви дам билети за представлението.

– О, ние не сме заедно – отвърна Кони малко припряно. – Сега се запознахме.

– А! – кимна Джейк, сякаш казва „ясно, ясно“.

Настъпи временно затишие и за да запълня паузата, аз се обадох:

– Любопитен съм дали като акробат се затруднявате да спазарите прилична автомобилна застраховка?

Процентът варира, но понякога изтърсвам абсолютно безсмислени неща. Сигурно съм искал да се пошегувам. Или съм се опитал да имитирам лаконичния тон на Кони с повдигнати вежди и суховата усмивка. Ако е така, не се получи, понеже вместо да се засмее, си сипа още вино.

– Не, защото не им казвам – отвърна Джейк и се поизпъчи бунтарски – много анархистич-

но, рекох си мислено, но да видим дали ще ти провърви следващия път, здравеняко.

Отклонил разговора към застрахователните премии, аз си сипах от макароните с риба тон, обливайки opakото на дланите на Кони с тлъсти ивици разтопен чедар, горещ като лава, и докато тя ги белеше, Джейк поднови монолога си, пресягайки се над мен за още алкохол. Не че цирковите акробати ми бяха любимата тема за размисъл, но обикновено си представях лъскави широкоплещести типове като Бърт Ланкастър², с гладка кожа, пригладена с брилянтин коса и в трико. Джейк приличаше на дивак, покрит с пищна козина с цвят на баскетболна топка, но несъмнено красив, със силни черти, келтска татуировка, опасваща бицепса му, и чорлава червена коса, събрана на кок с мазна връв. Когато говореше – а той говореше много – очите му прогаряха Кони, преминавайки невиджашо през мен, и ме обричаха да бъда безмълвен свидетел на безочлива свалка. Отнемайкъде се пресегнах към непретенциозната салата, подправена щедро с малцов оцет и готварско олио. Неповторимото кулинарно дарование на сестра ми бе придало на марулята вкус на пликче с чипс.

– Моментът, когато си във въздуха – Джейк протегна ръце към тавана, – когато падаш, но почти летиш... е, няма такова нещо!

Опитваш се да го задържиш, но... той е преходен. Все едно да се опитваш да задържиш оргазъм. Познато ли ти е това чувство?

– Дали ми е познато? – каза Кони с ледено лице. – В момента го усещам.

Разсмях се гръмогласно и съответно предизвиках враждебно смръщване от страна на Джейк. Вдигнах бързо купата с вонливата салата.

– Искате ли някой маруля? Маруля?

Химикали

Преглътнахме макароните с риба тон като гореща глина, а монологът на Джейк продължи и по време на десерта – бутафорен сладкиш с шери, консервирана сметана и шоколадови пръчици, достатъчно да отключат у всекиго диабет тип 2. Кони и Джейк се бяха надвесили пред мен и из въздуха между тях се стелеше пелена от феромони. Еротичното силово поле отблъскваше стола ми все по-назад и по-назад от разклатената маса, докато практически се оказах в коридора при велосипедите и купчините „Жълти страници“. По някое време Кони явно забеляза какво се случва, защото се обърна към мен и попита:

– Е, Даниъл, с какво се занимаваш ти?

„Даниъл“ ми се стори приемливо близко.

– Учен съм.

– Да, сестра ти ми каза. Спомена, че си доктор. В каква област?

– Биохимия, но в момента изучавам дрозофили, плодови мушици.

– И?

– И?

– Разкажи ми повече – каза тя. – Освен ако не е строго секретно.

– Не е, просто хората обикновено не разпитват повече.

Ммм... как да обясня... с помощта на химически агенти изучаваме генетичните мутации...

Джейк изръмжа демонстративно и усетих как нещо първа бузата ми, когато се пресегна за виното. За някои думата „учен“ означава или лунатик с безумен поглед, или лакей в бяла престилка, обслужващ фанатична организация – вторичен сюжет във филм за Джеймс Бонд. Джейк очевидно го възприе така.

– Мутации ли? – повтори възмутено той. – Защо са ви мутирали плодови мушици? Защо не оставите горките копелета на мира?

– Е, мутацията не е нещо неестествено. Това е другата дума за еволю...

– Мисля, че е неправилно да се месим в природата. – Той се обърна към всички до масата. – Пестициди, фунгициди... смятам ги за зли сили.

Хипотезата му ми се стори неправдоподобна.

---

2 Алюзия с участието на Бърт Ланкастър във филма „Трапец“ (1956 г.) в ролята на цирков акробат. – Б. ред.

– Не съм сигурен, че химичното вещество може да е зло само по себе си. Възможно е да се използва безотговорно или глупаво и за жалост понякога...

– Една приятелка има земя в Стоук Нюингтън. Стопанството ѝ е изцяло органично и храната ѝ е прекрасна, абсолютно прекрасна.

– Несъмнено. Доколкото знам обаче, в Стоук Нюингтън няма чума, скакалци, ежегодно засушаване, бедна почва...

– Морковите трябва да имат вкус на моркови – изкрещя несвързано и нелогично той.

– Съжалявам, не разби...

– Химикалите. Химикалите са виновни!

Пак никаква логика.

– Но... всичко е химикал. Морковът е изграден от химични вещества, марулята – също. Особено тази. Ти, Джейк, си изграден от химични вещества.

Джейк очевидно се обиди.

– Не съм! – възрази той и Кони се засмя.

– Съжалявам, но си – казах. – Състоиш се от шест основни елемента – 65 процента кислород, 18 процента въглерод, 10 процента...

– Така е, защото хората се опитват да отглеждат ягоди в пустинята! Ако ядем само местна продукция без химикали...

– Звучи чудесно, но ако в земята ти няма достатъчно естествени хранителни вещества, ако семейството ти умира от глад заради скакалците и плесените, тогава ще си благодарен да имаш от злите химикали.

Не съм сигурен какво още казах. Обичах пламенно работата си, смятах я за благотворна и почтена. Освен идеализмът, възможно е и ревността да е изиграла роля. Бях попрекалил с пиенето и ту снизходителното, ту пренебрежително отношение не ме преизпълни с топли чувства към съперника ми, явно провърженик на школата, според която лек за болестите и глада са по-продължителните и по-добри рок концерти.

– Има достатъчно храна за хората. Просто е в лоши ръце.

– Да, но за това не е виновна науката! Отговорни са политиците, икономистите! Науката не причинява суша, глад и болести. Има ги обаче и тук се намесват учените. Наш дълг е...

– Да ни заливате с ДДТ? С талидомид?

Ударът явно достави огромно задоволство на Джейк и той облъчи с обаятелна усмивка аудиторията си, въодушевен как злочестините на другите му осигуряват ценен аргумент. Да, случваха се ужасни трагедии, ала не помнех аз или колегите ми – отговорни, човечни, почтени хора със социална съвест – да сме причинили някоя от тях. А и тези примери бяха аномалии на фона на изключителните открития на науката. Представих си ненадейно как съм се спотаил високо, високо под цирковия купол и лудешки прерязвам въже с нож за острене на моливи.

– Какво ще стане – запитах се гласно, – ако, не дай боже, паднеш от трапеца, счупиш си краката и заболееш от тежка инфекция? Защото при тези обстоятелства, Джейк, аз бих се радвал, ама много бих се радвал, да застана до леглото ти, да ти покажа поднос с антибиотици и аналгетици и да ти кажа: „Знам колко страдаш, но не мога да ти ги дам, понеже... така де... понеже са химикали, създадени от учените, и ужасно съжалявам, обаче се налага да ти ампутирам двата крака. Без упойка!

Мълчание.

Почудих се дали не съм изиграл неправилно коза си. Надявах се думите ми да прозвучат разпалено, а не истерично. В тях се долавяше злоба, а никой не обича злоба на вечерно парти – не и открита злоба – и определено не сестра ми, която ме изпепеляваше с очи, стиснала лъжицата за сервиране, от която се стичаше яйчен крем.

– Е, Дъглас, дано не се стигне дотам – отбеляза тя с безплътен глас. – Още сладкиш?

По-неприятно бе, че не се представям подобаващо пред Кони. Макар да бяхме разменили само по няколко думи, тази жена ми харесваше много и исках да оставя добро впечатление. С известен уплах погледнах надясно, където тя продължаваше да седи, подпряла брадичка в шепи, с безучастно и свършено непроницаемо изражение и според мен още покрасива

отпреди, когато свали длан от лицето си, сложи я върху моята и се усмихна.
– Много съжалявам, Дъглас, май по-рано те нарекох Даниъл.
И това – е, това бе като светлик, разпръскващ мрака.